

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Sanctorum Joachim Et Annæ Geneseos, Vitæ, Transitus Et Connexorum

Polius, Jacobus

Herbipoli, 1652

28. De Confratrijs SS. Ioachim & Annæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-43946

severantibus æterna donaparatur. Junior fui quam sum: & nunquam vidi famulum S. Annæ devotum, à Deo derelictum, neque famam ejus turpi opprobrio maculatam.

7. Conradi Celtis Poëtæ Laureati tetrastichonacclamatione consonat hujusmodi:

*Nullius Anna preces unquam demisit inanes,
Sed tulit optatam candida semper opem.*

*Ergo piam matrem multo cumulemus honore
Nullius vacuas quæ sinit esse preces.*

*De Confratris SS. Ioachim &
Annæ. §. 28.*

CUM ora hæreticorum, non tam generaliter Fraternitates, quam specialiter S. ANNÆ magnæ Matri adscriptas, ceu rem nuper inventam, sugillando exagitent, lubet carptim demonstremus plures confratrias, quæ vetustissimas quæ fundatissimas. Prima fraternitas est, dum animalia ab uno creatore condita considerantur, quo respectu Seraphicus P. N. Franciscus illa fratrum ac sororum nomine dignabatur. Ad quod P. Bern. ^a Bauhusius sic allusit:

*Cum gentes aligerum dicis Franciscæ sorores,
Fratres lanigerum, Cornigerumque pecus.
Scilicet exiliunt & blando murmure grates
Reddit ovis, dulci & carmine reddit avis.
Nec dubito fandi fieret si copia, fratrem
Teque vocaret avis, teque vocaret ovis.*

^a Bauhusius lib. 2. epigram.

2. Verum quia Altissimus animalia subjecit sub pedibus nostris, altera melior fraternitas relucet in hominibus, à communi parente Ada, aut ab unâ tribu descendens, in quibus maxima deberet esse concordia juxta *l. 15. nulla ff. do judi.* sed fefellit in Cain circa Abel, & prò dolor omni ætate in plurimis: Tertia proinde *fraternitas* successit, quæ dicitur *juratoria*, ut sunt omnes subditi jurati Imperatori, principi vel civitati, qui *Prov. 18* fratres dicuntur, sed teste jure canonico *de falsa c. falsidicus*, intervenerunt sub juramenti velamine deceptiones detestandæ. Per quartam itaque fraternitatem filius Dei hominibus consultum voluit, quæ est religiosæ congregationis, certi instituti, professionis & sexus; quinimò & aliam magis universalem fundavit, omnis sexus variarum artium & professionum, fundatam in verbis filii Dei: *Mandatum novum do vobis, ut diligatis invicem sicut dilexi vos*. Ejusque fraternitatis amatores, Apostolus suos neophitos fideles esse jussit, in quâ etiam sorte S. Annæ, aliæque Confratriæ reponuntur. Et quidem Confratriarum SS. Joachim & Annæ fructum hunc supremum demonstrat Biverus^b dicens: *Felix ille, qui per cultum & venerationem Joachimi simul & Annæ venerit ad filiam, cum ipsa de se dicat: Qui me invenerit, inveniet vitam, & hauriet salutem à Domino*. Ad hunc finem, præambula virtutum ac bonorum operum exercitia, Abbas

Tri-

^b Biver. dissert. 3. pag. 585.

Trithemius commemorat sub finem §. produ-
cendus. Carolus Veron^c docuit, ob certas con-
siderationes aliis præferendam S. Joachimi so-
dalitatem.

3. Inclyta Archidiæcesis Coloniensis, versus
Orientem limitem habet Hammonam, in Marcâ
Westphalicâ, ad confinia Monasteriensis. Huic
Urbi in Regno Germaniæ (quantum scire licuit)
antiquissimam S. Annæ Confratriam cap. 40. af-
signavit Exegeticon; quod assertum, quia cum
aliis diversis Scriptoribus pugnare videtur, se-
quenti justificatur diplomate: ^d

Theodoricus Dei & Apostolicæ Sedis gratiâ
Episcopus Cyrenensis, sacræ Theol. humilis Pro-
fessor, Reverendissimi Domini Hermanni de
Wedâ, sacræ Coloniensis Ecclesiæ Electi per ci-
vitatem & Diæcesin Coloniensem in Pontifica-
libus Vicarius Generalis. Notum fieri cupimus
per præsentem, sicut à fide dignis certâ relatione
accepimus, anno Domini millesimo quadringen-
tesimo vicesimo quarto, tempore Reverendissi-
mi Domini Theodorici Archiep. Coloniensis, &
Conrado Vene Componensi Episc. ejusdem Do-
mini Theodorici per Civitatem & Diæcesim Co-
loniensem in Pontificalibus Vicario, ad hono-
rem S. Annæ matris sacratissimæ Virginis Mariæ,
Sanctorumque Georgii & Adriani Martyrum, in
civitate Hammonensi Coloniensis Diæcesis, in-
stitutam fuisse & esse Fraternitatem; cui Frater-

nitati

^c Veron Triumpho lib. 1. c. 12. ^d Archivum Franciscan. Hammonæ.

nitati Idem qui supra Dominus Conradus Vene-
Componensis Episcopus, devotionis intuitu
certis diebus Anni Indulgentias contulit singu-
lares. Cum igitur Nos in civitate præfatâ in Ec-
clesiæ FF. Minorum dedicatione occuparemur,
ab honestis discretisque viris, tam Sacerdotibus,
quam Laicis, de Fraternitate jam dictâ, cum mul-
tâ precum instantiâ fuimus requisiti, quatenus,
quantum cum Deo & Jure permittente posse-
mus, aliquid gratiarum specialium, seu indulgen-
tiarum, ad indulgentias per prædecessorem no-
strum præfatum concessas superaddere digna-
remur: Nos igitur precibus præfatorum Fra-
trum inclinati, pro celebriori cultu, quem sem-
per ex injuncto nobis officio præ oculis habere
tenemur, ad dictas indulgentias de omnipoten-
tis Dei misericordiâ & BB. Petri & Pauli Aposto-
lorum ejus gratiâ confisi, adjicientes, concedi-
mus omnibus & singulis fratribus & sororibus
Fraternitatis supradictæ, cæterisque Christi fide-
libus confessis & contritis, qui celebrationi mis-
sæ, quæ singulis Tertiis feriis in honorem S. An-
næ dicuntur interfuerint, In primis ex parte Do-
mini nostri Hermannii Electi 40. dies, & ex parte
nostra totidem indulgentiarum dies. In quorum
omnium fidem, & robur præmissorum, sigillum
nostri officii præsentibus appendi fecimus, datis
in civitate Hammonensi mensis Maji die 24. an-
no Domini 1515.

4. Animadvertendum etiam, quod ex nostrâ

M

histo-

historiâ Germanicâ vitæ S. Annæ, anno 1649^a Moguntia transumptum sit quoddam compendium Germanicum, ibidem typis Nicolai Heyl exaratum, cujus pag. 212. versu 3. anonymi novâ additio asserit, Hammonensem Confratriam ad PP. Dominicanos translata, apud eosdem hodieque perseverare. Gratis ista dicuntur, tum quia ex Diplomate descripto aliud constat, tum quia PP. Dominicani Hammonæ Residentiam non habent neque habuerunt.

5. Osnabrugensis S. Annæ Confratria, anno 1484. erecta, ceu mater plurium aliarum Tritheimio^e visa fuerat antiquissima. A Carthusiano olim anonymo, editus fuit libellus continens laudes & fraternitatem de S. Anna, cujus libelli pag. 4. sic legitur: *Cupientes igitur hanc S. Annæ perutilem intrare fraternitatem, debent omni tertiâ feriâ, pro aliquâ gratitudine, ad honorem S. Annæ, filia ejus Mariæ, & nepotis Christi, tria dicere pater noster & totidem Ave Mariæ, omnibus fratribus communicanda; qui similia faciunt absque tamen obligatione alicujus culpa, sed illius duntaxat pœna, quod tria pater noster ut præmittitur non dicentes, pro tempore quo negligentes sunt, suorum Confratrum participationem non habebunt. In multis denique locis consuetudo laudabilis obtinuit, ut non minori reverentiâ, in commemoratione S. Annæ tertiâ feriâ celebretur, quoniam Sabbathi dies in memoriam Dei genitricis in Ecclesiâ per-*
agi-

agitur. Et hoc ideo præ cæteris diebus plus in tertiâ feriâ, quia in tali & nata fuisse legitur & defuncta. Vidimus insuper in plerisque Ecclesiis tertiâ feriâ in honore S. Annæ missas decantari, luminaria accendi & oblationes fieri. Nonnulli etiam Annæ cultores, ad honorem *JESU, MARIE & ANNE*, omni tertiâ feriâ, in ejus altari seu ante ipsius imaginem, tres solent accendere candelas, & tres facere Eleemosinas; Et de hac devotione legitur miraculum quod contigit in Pannoniâ, ubi etiam S. Anna juvenem pauperem & desolatum ad magnos promovit honores & divitias: sed quia hoc miraculum multis jam vulgatum est, ideo placuit illud hic omittere. Fuit itaque hæc Confraternitas (NB) inchoata eo tempore quo & fraternitas B. Virg. de rosario in Colonia, anno ab incarnatione Christi 1475. deinde exitit confirmata in Osna-burgensi diocesi; per ejusdem Ecclesie Pontificem Conradum: De post Bertoldus Moguntia Ecclesie Archiepiscopus, ad instantiam quorundam ipsam etiam confirmavit: Postremo Innocentius Papa VIII. anno sui Pontificatus octavo eandem approbavit. Multus etenim personarum numerus utriusque sexus ad hanc laudabilem S. Annæ Confraternitatem confluit, & indies colligitur. Sancta plane & utilis est hæc fraternitas quoniam spem erigit, charitatem excitat & inflammat devotionem. Carthusianus ille hæctenus.

6. Confratriæ speciales S. Annæ nominatim expressæ sunt Exegetici cap. 40 atque Historiæ

Germanicæ cap. 23. Quia autem circa quasdam annus institutionis ignoratur, ordine alphabetico singularum loca carptim resumemus, sunt autem: Agrippina Colonia Urbs primaria S. Imp. ad Rheni sinistram, in Capitolio atque apud Carmelitas, Minores Conventuales & Recollectos, quibus modo addenda venit Collegiata Ecclesia S. Cuniberti atque in S. Benedicti sacello juxta Capitolium anno 1515. erecta & anno 1620. restaurata fraternitas S. Annæ: Aquisgranum Urbs Imperialis in Menapiis: Andernacum infra Confluentiam: Borenhoven Ecclesia supra Boppardiam: Confluentia civitas Trevirensis ad Rheni & Mosellæ confluente: Dura (Cornelio Tacito Marcodurum) Civitas Ducatus Juliarum: Efferen pagus Satrapiæ Berchemensis in eodem Ducatu: Erpel pagus Coloniensis propè Lintz: Francofurtum Urbs Imperialis ad Mœnum: Halberstadium metropolis Episcopatus proprii in circulo Saxonico: Hammona Civitas in Marcâ Westphalicâ: Kempna oppidum inferioris Dicecesis Coloniensis: Lintz oppidum in superiori Dicecesi Coloniensi ad dextram Rheni: Moguntia Metropolis proprii Archiepiscopatus ad Confluentes Rheni & Mœni: Mannebach pagus Satrapiæ Baccharacensis ad sinistram Rheni: Osnaburgum Urbs Cathedralis in districtu Westphaliæ: Sechten pagus Satrapiæ Brulensis in agro Coloniensi: Theodonis villa Urbs Lutzenburgici Ducatus ad Mosellam: Urticetum propè

propè Hailbrunam in districtu Wirteburgico,
olim simul Confratriis S. Annæ gaudebant.

7. Auctarium esto: *Fulda Urbs primaria
Buchonia* in principe Basilicâ inter alia illustra
decora, gaudet etiam S. Annæ Confratriâ celebri
ac florenti. Rem ab ovo quod ajuunt aperiam:
Calendis Juliis anni 1494. Joannes Trithemius
Abbas Spanheimensis tractatum de laud. S. An-
næ Moguntiaë prælo commissurus, eundem in-
scripsit venerabili, Religiosissimoque Patri, D.
Rumuldo Laupach Ordinis Carmelitani Con-
ventus Francofordiensis Priori, cujus prælimi-
narem epistolam verbis totidem fuit auspicatus:
*Voto nostro & tuis petitionibus (oprime Pater) sã-
tisfacere cupientes, librum de laudibus sanctissimæ
matris Annæ sincerâ devotione conscripsimus, quem
tuo nomini dicamus: quoniam antè alios nobis
dignus visus es, cultor maximus amatorque devo-
tissimus ejusdem venerabilis Annæ. Eiusdem Tra-
ctatus cap. 15. sequentia leguntur: Cœpit hæc san-
cta Fraternitas in Osnaburgensi Diœcesi, & per
Conradum dictæ Ecclesie Pontificem, ante hoc fer-
mè decennium, sub Friderico III. confirmata, valde
multiplicata est. Deinde Rumuldus de Laubach
Prior Conventus Carmelitarum Francofurdiensis,
maximus Divæ Matris Annæ cultor & amator,
ad instantiam quorundam notabilium institutorum,
eandem fraternitatem in prædicto suo Conventu in-
stituit, quam Bertholdus de Hennenberg Eccle-
siae Moguntina Reverendissimus Archipræsul con-*

firmavit, summusque Pontifex Innocentius VIII. anno Pontificatus sui octavo, eandem apostolicâ auctoritate approbavit. Et quidem digna institutio, ut Fratres Carmelita, qui titulo Beatissima Dei genitricis specialiter sunt insignes, in matris quoque laudibus existant promptiores. Magnus quoque & copiosus personarum numerus utriusque sexus in hac fraternitate est, qui mira & multa pro honore S. Annæ quotidie faciunt & impendunt. Sed in diversis locis hæc eadem veneranda fraternitas à fidelibus exigitur & congruâ devotione celebratur. Ita anno 1494. Trithemius. Quod autem Confraternitas hujusmodi non solum S. Annæ, sed potius in honorem virginis Matris, atque simul parentum ejus Joachim & Annæ erecta fuerit, satis probabile faciunt diplomata Bartholdi Archiepiscopi Moguntini anno 1499. & Raymundi Cardinalis Gurcensis 4. Cal. Aprilis anni 1502. pro Moguntinis Carmelitis Moguntiaë sigillata. Dum itaque Francofurti Confratria hujusmodi fundata existeret, Joannes de Henneberg Abbas Fuldenfis, (exemplo & monitis Archiepiscopi Moguntini Consanguinei sui excitatus) Confratria B. Virg. in summâ æde Fuldensi multis retrò temporibus existenti, præsentem SS. Joachim & Annæ sodalitatem conjunxit & incorporavit. Jam nunc si de principio universali quæritur, constat quod talis confratria incunabula prodierint Hammonæ, dein juxta Carthusianum anonymum Colonia, tertio Osnaburgi, demum

demum Francofurti, Fuldæ & alibi. Sistamus hic calamum ut compleamus Auctarium inchoatum.

8 HAMMERSTEIN vetus regale Castrum in editissimo monte infra Andernacum, subiectam habet civitatulam Cognominem ad Rheni dextram, ab immemorabili Confratriâ S. Annæ donatam, cuius confratres etiam ante Urbani VIII. tempora, ipsum S. Annæ natalem diem festivo cultu solebant transfigere, & supplicationem instituire solemnissimam ad vicinum pagum. Loricæ Moguntinense Castellum supra Baccharacum ad dextram Rheni similem Confratriam laudatissimam conservat. Moguntia apud PP. Prædicatores Sodalitas S. Annæ vetusta, anno 1644. novo cultu instaurata, hodieque viget, cuius tamen primordia in Compendio Germanico præmemorato non referuntur. Regis villa vulgo Königsdorff Colon. diocesis in contiguo sanctimonialium Ord. S. Benedicti Monasterio, Fraternitatem S. Annæ anno 1492. erectam fovet, ab Hermanno Pacifico Coloniensi Archiepiscopo confirmam, atque ab Urbano VIII. die 17 Junii anni 1641. vallatam indulgentiis perpetuo valituris. Rothomagii in Metropoli, teste Arturo, & Treviris apud PP. Carmelitas, S. Annæ Confratria antiquam habet originem, Idibus Majis anni 1625. ab Urbano VIII. variis indulgentiis est cumulata. In Urſi castello oppido Trevirensi ad Mosellam, vernaculè

culè Beerencastel, & Witliaci in Parochiâ, similes pervetustæ Confratriæ exhibentur.

9. Trithemio ^f teste: *Multa, ex hujus felicissima fraternitatis celebratione, bona devotis hominibus proveniunt, quibus ab eâ extranei ut plurimum vacui existunt. Ad charitatem quoque Dei & proximi cultores suos allicit, fraternæ dilectionis concordiam facit, à vitiis & peccatis revocat, ad supernæ felicitatis amorem desiderium inflammat. Transeo quot missæ quot orationes, quot Eleemosina, quot sancta opera, in hac fraternitate quotidie fiant, quæ alioquin penitus intermitterentur. Utinam Omnipotens omnium Christianorum corda ad similia devotionis exercitia illuminet, utinam ad hanc fraternitatem ritè colendam omnium mentes inflammet; quanta devotio, quanta pax, quantaque in Ecclesiâ Catholicâ concordia redundare posset. Enimverò si omnes in hanc fraternitatem concurrerent, fieri posset ut amore S. Matris Anna à mutuis injuriis desisterent, & in observantiâ mandatorum Dei alacriores redderentur; Vera etenim fraternitas fraternum colit & nutrit amorem, nec devotio patitur esse dissimiles, quos observantia tantæ congregationis in amore sanctissima Anna fecerit concordēs. O quis det ut hæc S. Fraternitas per totum Christianum orbem diffusa celebretur, ut omnes fideles in amorem divæ Anna rapiantur & dum se in unitate sanctâ præveniunt, à bellis & contumeliis mutuis, ob tantæ patronæ re-*

vereri-

^f Trithem. c. 15. de laud. S. Anna.

verentiam, quiescant; utilis planè & semper honoranda fraternitas, quæ fidem operibus format, spem erigit, Charitatem excitat, devotionem inflammat, per eam namque torpor à mentibus fidelium excutitur, & fervor sanctæ novitatis inspiratur.

De Locis venerabilibus SS. Ioachim & Annae dedicatis, §. 29.

Felix locus, felix Ecclesia, in qua S. Anna viget memoria, ^a Vetus isthæc congratulatio ab antiquo in pluribus Ecclesiis resonare consuevit. Ad propositum faciunt Abbatis Trithemii ^b verba huiusmodi: Nova esse non potest beatissima matris Annae memoria, cuius domus in quâ habitare antiquitas consueverat, non longè post passionem Domini in Ecclesiam sub eius nomine legitur consecrata. In Judæa & regionibus transmarinis à fidelibus Christianis commemoratio eius erat celeberrima, quousque tandem præoccupatâ ab infidelibus terrâ, longo tempore fuit inibi neglecta. In Europa autem regionibus festum eius non erat ita celebre, propterea, quod multi ex his ad fidem tardius pervenerunt. Certis tamen in locis solemnitas Annae semper fuit memoria, quæ per fideles de Palestinâ venientes fuerat instituta. Probant hoc in diversis Ecclesiis in honorem eius erecta altaria: probant etiam hoc vetustissima & diversa Patrum de laudibus Annae syntagmata. Hactenus

Trithemius. Præterea de celebri Basilicâ anno

M 5

Christi

^a Breviar. Trevir. Colon. Herbipol. & Augustana in 2. vesperis.

^b Trithem. c. 4. & 12. de laud. Annæ.